

НИЙЛ ГЕЙМЪН ЕТЮД В ИЗУМРУДЕНО

Превод от английски: Росица Панайотова, 2007

chitanka.info

1. НОВИЯТ ПРИЯТЕЛ

Право от тяхното изумително европейско турне, по време на което изнесоха спектакли пред много от коронованите глави на Европа и получиха техните аплодисменти и похвала заради великолепните си драматични изпълнения, съчетаващи комедията с трагедията, „Крайбрежните актьори“ искаха да обявят, че ще играят в Кралския дворцов театър на Друри Лейн ограничен брой представления през април на „Моят почти брат Том“, „Най-малката продавачка на теменужки“ и „Великите старци идват“ (това последното е исторически епос за езичество и наслади); всяка от тях е пиеса в едно действие! Билети на касата на театъра.

Сигурно е необятността. Огромността на нещата отдолу. Тъмнината на сънищата.

Отплеснал съм се. Простете ми. Не съм човек на литературата.

Нуждаех от квартира. Така се запознах с него. Искях някой да сподели с мен разходите за апартамента. Събра ни общ познат. В химическите лаборатории на „Сен Бари“.

— Май сте били в Афганистан — така ми каза и устата ми зяпна, а очите ми се ококориха.

— Удивително — отвърнах.

— Не съвсем — продължи непознатият в бялата лаборантска престилка, който щеше да ми стане приятел. — От начина, по който си държите ръката, разбирам, че сте били ранен, и то по специфичен начин. Имате силен тен. Освен това имате военна стойка, а малко са местата в империята, където един военен може да хване тен, а ако се съди по естеството на раната ви в рамото и навиците на пещерняците афганци, и да бъде измъчван.

Представено по този начин, естествено изглеждаше абсурдно елементарно. Разбира се. Тенът ми беше почти орехов. И наистина, както беше забелязал той, ме бяха измъчвали.

Боговете и хората в Афганистан са диваци, не желаят да бъдат управлявани от Уайтхол, от Берлин и дори от Москва, и са неподготвени да приемат здравия разум. Бях изпратен в онези планини заедно с Н-ския полк. Докато военните действия се водеха в планините, бяхме на равна нога. Но когато схватките се пренесоха в пещерите и мрака, се озовахме, разбира се, затънали до гуша.

Няма да забравя огледалната повърхност на подземното езеро, нито нещото, което излезе от водата, неговите отварящи се и затварящи се очи и напевния шепот, съпроводил издигането, пробиващ си път като жужене на мухи, по-големи от светове.

Това, че оцелях, е чудо, но аз оцелях и се прибрах в Англия с разбити и изпокъсани нерви. Мястото, където ме беше докоснала устата като пиявица, беше татуирано завинаги в жабешкобяло върху кожата на изсъхналото ми рамо. Някога бях превъзходен стрелец. Сега нямам нищо, ако не се брой страхът от света под земята, граничещ с паника, което означава, че с радост бих платил шест пенса от военната си пенсия, за да пътувам с такси, но не и един пенс, за да се кача на метрото.

Но мъглите и мрачините на Лондон продължават да ме успокояват и да ме обгръщат. Бях загубил предишната си квартира, защото крещях насън. Бил съм в Афганистан; вече не съм там.

— Крещя насън — съобщих му.

— На мен са ми казвали, че хъркам. Освен това работя по всяко време на денонощието и често използвам полицата на камината за мишена, когато практикувам стрелковите си умения. Дневната ще ми е необходима да посрещам клиентите си. Себичен съм, не обичам да споделям информация за себе си и лесно се отегчавам. Това проблем ли е за вас?

Усмихнах се, поклатих глава и протегнах ръка. Скрепихме споразумението си с ръкостискане.

Апартаментът, който бях намерил, на Бейкър стрийт, беше повече от подходящ за двама ергени. Запомних какво беше казал моят приятел за личния си живот и се въздържах да го попитам с какво си изкарва прехраната. И все пак много бяха нещата, които глождеха

любопитството ми. Посетители идваха във всякакви часове на денонощието и когато идваха, аз напусках дневната и се оттеглях в спалнята си, размишлявайки какво общо биха могли да имат с моя приятел бледата жена с едното бяло като кост око, дребосъкът, който приличаше на търговски пътник, пълният денди с кадифеното сако и всички останали. Някои бяха редовни посетители, други идваха само по веднъж, разговаряха с него и си тръгнаха разтревожени или доволни. Той беше загадка за мен.

Една сутрин, тъкмо споделяхме великолепната закуска, осигурена ни от хазайката, моят приятел дръпна шнура на звънеца, за да призове тази добра жена.

— След около четири минути към нас ще се присъедини още един джентълмен — каза той. — Ще ни е необходим още един комплект прибори.

— Много добре — отвърна тя. — Ще сложа още наденички на скарата.

Моят приятел се върна към изучаването на сутрешния вестник. Зачаках обяснението му с нарастващо нетърпение. Накрая не издържах.

— Не разбирам. Откъде знаете, че след четири минути ще имаме посетител? Не получихте нито телеграма, нито каквото и да е известие.

Той се усмихна леко.

— Не чухте ли преди няколко минути трополенето на карета? Тя забави, докато минаваше покрай нас — очевидно докато кочияшът идентифицира нашата врата, след което ускори, подмина ни и продължи нагоре към улица „Марлибоун“. На гарата е пълно с карети, които оставят пътниците си за влака или пред изложбата на восьъчни фигури, и именно към тази тълпа би се присъединил всеки, който не иска да бъде видян. Пътят пеша дотук е около четири минути...

Той си погледна джобния часовник и точно в този момент по стълбището отвън се чуха стъпки.

— Влезте, Лестрейд — извика съквартирантът ни. — Вратата е отворена и наденичките ви всеки момент ще дойдат топли от скарата.

Мъжът, който трябваше да е Лестрейд, отвори вратата, след което я затвори внимателно зад себе си.

— Не би било редно — каза той. — Но да си призная честно, тази сутрин дори не успях да закуся. И бих отдал дължимото на

няколко от тези наденички.

Беше дребосъкът, когото вече бях виждал няколко пъти и чието поведение напомняше на пътуващ търговец на гумени изделия или церове за всички болести.

Моят приятел изчака хазайката да излезе от стаята, преди да подхвърли:

— Очевидно въпросът е от държавно значение.

— Господи — пребледня Лестрейд. — Няма как вече да се е разчуло. Кажете ми, че не се е разчуло. — Той започна да трупа върху чинията си наденички, пушена херинга, къри и препечени филийки, но ръцете му едва забележимо трепереха.

— Разбира се, че не е — отвърна моят приятел. — Вече познавам скърцането на колелата на вашата карета: колебливо сол диез над до в горна октава. И щом инспектор Лестрейд от Скотланд Ярд не може да бъде видян публично дза влиза в кантората на единствения консултиращ детектив в Лондон, но все пак идва в нея, без дори да е закусил, то на мен ми е ясно, че не става въпрос за рутинен случай. От което следва, че са замесени високопоставени личности и въпросът е от национално значение.

Лестрейд попи със салфетката яйчения жълтък от брадичката си. Огледах го. Не се вписваше в представата ми за полицейски инспектор, но пък и моят приятел никак не се покриваше с представата ми за консултиращ детектив — каквото и да означаваше това.

— Дали не следва да обсъдим въпроса насаме — предложи Лестрейд и ме погледна.

Моят приятел се усмихна дяволито и поклати глава, както всеки път, когато се наслаждаваше на някоя сполучлива шега.

— Глупости. Две глави мислят по-добре от една. И това, което се казва на единия от нас, все едно е казано на двама ни.

— Ако преча... — обадох се сърдито, но той ми махна да замълча.

Лестрейд сви рамене.

— Все ми е едно — рече след малко. — Ако разрешите случая, няма да изгубя работата си. Ако не го разрешите, ще я изгубя. Използвайте методите си, това ще кажа. Нищо не може да влоши допълнително ситуацията.

— Ако има нещо, на което ни е научила историята, то е, че ситуацията винаги може да се влоши — каза моят приятел. — Кога ще отидем в Шордич?

Лестрейд си изтърва вилицата и възкликна:

— Това е ужасно. Вие си правите шеги с мен, защото знаете всичко! Засрамете се...

— Не знам абсолютно нищо. Когато един полицейски инспектор влезе в стаята ми с пресни петна от кал в онази особена разцветка на горчица по ботушите и крачолите на панталона, със сигурност ми е простено да предположа, че съвсем скоро сте минали покрай изкопите на Хобс Лейн в Шордич, което е единственото място в Лондон, където се намира тази особена глина с цвят на горчица.

Инспектор Лестрейд се смути.

— Като поставяте нещата по този начин, изглежда напълно очевидно.

Моят приятел дояде закуската си.

— Разбира се, че е — отвърна леко високомерно.

Отидохме до Ийст Енд с такси. Инспектор Лестрейд се отби до улица „Марлибоун“, за да намери каретата си, и ни остави сами.

— Значи наистина сте консултираш детектив? — попитах.

— Единственият в Лондон, а може би и в света — отвърна моят приятел. — Но не поемам случаи. Само консултирам. Хората ме запознават с неразрешените си проблеми, описват ги и аз понякога ги разрешавам.

— Значи тези, които идват при вас...

— Са основно полицейски служители или детективи, да.

Беше прекрасно утро, но ние вече приближавахме покрайнините на гетото „Сейнт Джил“, това свърталище на крадци и главорези, цъфнало на лицето на Лондон като рак на физиономията на красива продавачка на цветя, и единствената светлина, която проникваше в каретата, беше слаба и мъглива.

— Сигурен ли сте, че искате да дойда с вас?

В отговор моят приятел впери в мен немигащ поглед.

— Имам усещането — произнесе. — Имам усещането, че сме предопределени да бъдем заедно. Че някъде в миналото или в бъдещето сме водили успешни битки рамо до рамо. Не знам. Аз съм човек на разума, но съм се научил да ценя добрия спътник и от

момента, в който ви видях, разбрах, че мога да ви се доверя като на самия себе си. Да. Искам да дойдете с мен.

Изчервих се и избърборих нещо неразбираемо. За пръв път от Афганистан насам усещах, че имам някаква стойност в този свят.

2. СТАЯТА

Еликсирът на живота на Виктор! Електрически флуид! Липсва ли ви жизненост в крайниците и слабините? Поглеждате ли назад към младостта си със завист? Погребани и забравени ли са удоволствията на плътта? Еликсирът на живота на Виктор ще върне живота там, където той отдавна е изгубен: и най-дъртият боен кон може още веднъж да стане горд жребец! Да дадеш живот на мъртвия — от стара семейна рецепта и най-доброто от съвременната наука. За да получите подписани атестации за ефикасността на Еликсира на живота на Виктор, пишете на компания В. фон Ф., ул. „Евтиния“ №1в, Лондон.

Беше евтин пансион в Шордич. Пред вратата стоеше полицай. Лестрейд го поздрави по име и го накара да ни пусне. Аз бях готов да вляза, но моят приятел клекна на стълбите и извади от джоба на палтото си лупа. Огледа калта по стъргалото от ковано желязо и я пипна с показалец. Едва когато видяното го удовлетвори, ни пусна да влезем.

Качихме се по стълбището. Беше очевидно коя е стаята, в която беше извършено престъплението: охраняваха я двама яки конетабли.

Лестрейд им кимна и те отстъпиха настрани. Ние влязохме.

Както вече казах, не съм писател по професия и се колебая как да опиша това място, като знам, че думите ми няма да са достатъчно достоверни. Но вече съм започнал това повествование и се боя, че ще трябва да го довърша. В тази окаяна квартира бе извършено убийство. Тялото, поне каквото беше останало от него, беше още тук, на пода, видях го, но някак в първия момент не го забелязах. Вместо това очите ми бяха привлечени от онова, което беше изтекло и избликло от гърлото и гърдите на жертвата: на цвят варираше от жлъчнозелено до

тревистоззелено. Беше напоило окъсания килим и беше оплискало тапетите. За миг ми се стори като творение на някакъв адски художник, решил да създаде етюд в изумрудено.

След миг, който ми се стори като сто години, погледнах надолу към тялото, разпорено като заек върху масата на месаря, и се опитах да осмисля видяното. Свалих си шапката и моят приятел направи същото.

Той коленичи и огледа тялото, проучи следите от разрязване и отворените рани, след което извади лупата и се приближи до стената, за да огледа засъхващата кръв.

— Това вече го направихме — уведоми го инспектор Лестрейд.

— Така ли? — попита моят приятел. — И какво разбрахте? Според мен това е дума.

Лестрейд отиде до мястото, където беше застанал моят приятел, и вдигна поглед. Имаше дума, написана с главни букви, със зелена кръв върху избелелите жълти тапети, малко над височината на главата на Лестрейд.

— R-A-C-H-E ли? — произнесе я буква по буква Лестрейд. — Очевидно е искал да напише „Рашел“, но някой го е прекъснал. Значи — търсим жена...

Моят приятел не каза нищо. Отиде до трупа и вдигна ръцете му една след друга. По пръстите нямаше кръв.

— Според мен установихме, че думата не е написана от негово кралско височество...

— Кое, по дяволите, ви кара да мислите?...

— Скъпи ми Лестрейд. Имайте малко вяра, че притежавам мозък все пак. Трупът очевидно не е човешки — цветът на кръвта, броят на крайниците, очите, чертите на лицето, всички тези неща издават кралската кръв. И макар да не бих могъл да кажа коя е кралската линия, бих предположил, че е пряк наследник, вероятно... не, втори поред на трона... в едно от германските княжества.

— Това е удивително. — Лестрейд се поколеба, след което съобщи: — Това е принц Франц Драко Бохемски. Беше тук, в Албион, като гост на нейно величество Виктория. На ваканция и заради въздуха...

— Заради театрите, проститутките и игралните маси, имате предвид.

— Щом казвате. — Лестрейд изглеждаше скандализиран. — Както и да е, вие ни дадохте добра следа с тази Рашел. Но се съмнявам, че ще успеем да я открием.

— Несъмнено — каза моят приятел.

Той продължи да оглежда стаята, правейки жлъчни коментари, че полицаите с техните ботуши са заличили стъпките и са местили неща, които е можело да бъдат полезни на човек, правещ опит да възстанови събитията от предишната нощ.

Но въпреки това се заинтригува от едно кално петно, което откри зад вратата.

До камината намери нещо като купчинка пепел или мръсотия.

— Видяхте ли това? — попита той Лестрейд.

— Полицията на нейно величество по правило не се въодушевява от пепел в нечия камина — отвърна детективът. — Тъкмо там по правило може да се намери пепел. — И се разсмя на шегата си.

Моят приятел взе щипка пепел, разтърка я между пръстите си и я подуши. Накрая гребна остатъка от материала и го постави в епруветка, която запуши и пхна във вътрешния джоб на сакото си, след което се изправи.

— Ами тялото?

— От двореца ще изпратят хора — каза Лестрейд.

Моят приятел ми кимна и двамата излязохме от стаята. Той въздъхна.

— Инспекторе. Вашето предположение за госпожица Рашел може да се окаже безплодно. Освен всичко останало Rache е немска дума, която означава „отмъщение“. Проверете в речника. Има и други значения.

Стигнахме до края на стълбището и излязохме на улицата.

— Вие до тази сутрин не бяхте виждали кралска личност, нали? — попита той. Аз поклатих глава. — Е, гледката е изнервяща, ако човек е неподготвен. Добри ми приятелю, та вие треперите!

— Простете ми. Ще се оправя само след секунди.

— Имате ли нещо против да повървим? — попита той, а аз се съгласих, защото бях сигурен, че ако не тръгна нанякъде, ще започна да крещя.

— Дайте да поемем на запад — предложи моят приятел и посочи тъмната кула на двореца.

Закрачихме натам.

— Е — каза той след известно време. — Значи досега не сте имали лична среща с коронована европейска глава?

— Не съм.

— Смятам, дори уверено мога да заявя, че ще имате. Но този път не с труп. Много скоро.

— Скъпи ми приятелю, кое ви кара да мислите?...

В отговор той посочи черната карета, която спря на петдесетина метра пред нас. Мъж в черен цилиндър и балтон държеше вратата ѝ отворена и чакаше мълчаливо. На вратата ѝ със злато беше изрисуван познатият на всяко дете в Албиона герб.

— На някои покани човек не може да откаже — каза моят приятел и вдигна шапка в поздрав към ординареца. Сигурен бях, че се усмихваше, докато се качваше в подобното на кутия пространство и се облягаше на меките велурени възглавници.

Когато по време на пътуването до двореца се опитах да кажа нещо, той постави показалец на устните си. След това затвори очи и като че ли потъна в дълбок размисъл. Аз от своя страна се опитах да си припомня какво знам за германския двор, но не се сетих нищо друго, освен че съпругът на кралицата, принц-консортът Алберт е германец.

Бръкнах в джоба си и извадих шепа монети — кафяви и сребърни, черни и меднозелени. Вгледах се в портрета на кралицата на всяка от тях и почувствах едновременно патриотична гордост и смъртен ужас. Казах си, че до неотдавна съм бил военен, на когото страхът е бил непознат, и наистина помнех кога това беше чистата истина. За миг си припомних и времето, когато бях отличен стрелец и дори — бих казал — нещо като снайперист, и дясната ми ръка се скова като парализирана, монетите звъннаха и подскочиха, и изпитах единствено огромно съжаление.

3. ДВОРЕЦЪТ

Най-после доктор Хенри Джекил с гордост обявява пускането в масова продажба на световноизвестните „Прахчета на Джекил“ за всеобща консумация. Вече не са привилегия на малцина. Освободете вътрешното си аз! За вътрешна и външна чистота! Прекалено много хора, и мъже, и жени, страдат от запек на душата! Облекчението е незабавно и евтино — с прахчетата на Джекил! (Предлагат се във ванилова и оригинална ментолова форма.)

Съпругът на кралицата, принц Алберт, беше едър мъж с внушителни засукани мустаци и оредяваща коса, и несъмнено и изцяло беше човек. Посрещна ни в коридора, кимна на моя приятел и на мен, не ни попита за имената ни и не се ръкува.

— Кралицата е страшно сломена — каза. Говореше с акцент. Произнасяше *с* като *з*: *Зтрашно. Зломена.* — Франц й беше любимец. Има толкова много племенници. Но той я караше да се смее. Вие ще намерите онзи, който стори това с него.

— Ще положи всички усилия — заяви моят приятел.

— Чел съм вашите монографии — продължи принц Алберт. — Аз им казах да се консултират с вас. Надявам се да не съм сгрешил.

— Аз също — каза моят приятел.

И тогава голямата врата се отвори и ни поведоха към мрака и присъствието на кралицата.

Наричаха я Виктория, понеже ни беше победила в битка преди седемстотин години, наричаха я и Глориана, защото беше великолепна, наричаха я и кралицата, защото човешката уста няма формата, с която да произнесе истинското й име. Беше огромна, по-огромна, отколкото мислех, че е възможно, и беше клекнала в сенките и ни гледаше, без да помръдва.

— *Този злучай зледва да се* — долетяха думите ѝ от мрака.

— Вярно е, мадам — каза моят приятел.

Един крайник се сгърчи и ме посочи.

— Призгъпете напред.

Понечих да пристъпя. Краката ми не се подчиниха.

Моят приятел ми се притече на помощ. Хвана ме за лакътя и ме поведе към нейно величество.

— Да не зе зтрахува. Да е полезен. Да е компания.

Това ми каза. Гласът ѝ беше сладостен контраалт с едва доловимо съскане. След това крайникът се разгъна, протегна се и ме докосна по рамото. За миг, само за миг, ме прониза болка, каквато не бях изпитвал никога, след което тя бе заменена от всепроникващо усещане за блаженство. Усетих как мускулите на рамото ми се отпускат и за пръв път от Афганистан насам нищо не ме болеше.

Моят приятел пристъпи напред. Виктория му заговори, но аз не чувах думите ѝ; помислих си, че сигурно преминават направо от нейното съзнание в неговото и че това е Съветът на кралицата, за който бях чел в историческите книги. Той отвърна на глас.

— Определено, мадам. Мога да ви кажа, че онази нощ в стаята в Шордич с вашия племенник е имало още двама мъже. Отпечатъците от стъпки, макар и заличени, бяха недвусмислени. — След известна пауза. — Да. Разбирам... И аз така мисля... Да.

Докато напускахме двореца, мълча, както и докато пътувахме обратно до Бейкър стрийт.

Вече се беше стъмнило. Зачудих се колко ли време сме прекарали в двореца.

Наситена със сажди мъгла се процеждаше навсякъде.

След като се върнахме на Бейкър стрийт, в огледалото в спалнята си забелязах, че бялата кожа на рамото ми е започнала да порозовява. Надявах се, че не си въобразявам и че не се дължи на лунната светлина през прозореца.

4. ПРЕДСТАВЛЕНИЕТО

Болки в черния дроб?! Жлъчни кризи?!
Неврастения?! Ангина?! Артрит?!

Това са само някои от оплакванията, при които професионалното кръвопускане може да ви излекува. В нашите кабинети разполагаме с купища доказателства, които всеки може да огледа по всяко време. Не оставяйте здравето си в ръцете на аматьори! Ние го правим от много време: В. Цепеш — професионален кръвопускач. Румъния, Париж, Лондон, Уитби. Опитали сте другите — сега опитайте най-доброто!

Това, че моят приятел беше майстор на дегизирането, не би следвало да ме учуди, но ме учуди. През следващите десет дни през вратата на Бейкър стрийт преминаха какви ли не странни персонажи — възрастен китаец, млад развратник, дебела червенокоса жена, за чиято предишна професия нямаше никакво съмнение, и някакъв надут стар глупак с подут от подагра бинтован крак. Всички те влизаха в стаята на моя приятел и със скорост, която би направила чест и на бързо преобличащ се кабаретен артист, от стаята излизаше моят приятел.

Не ми казваше какво върши, предпочиташе да отмаря и да се взира в пространството, да драска разни бележки по листчета хартия, бележки, които намирах, честно казано, за нечетливи. Изглеждаше изцяло обсебен, дотолкова, че се разтревожих за душевното и физическото му здраве. И след това, през един късен следобед той се прибра облечен в собствените си дрехи с весела усмивка на лицето и ме попита дали се интересувам от театър.

— Колкото и всеки друг — отвърнах.

— Вземи си тогава очилата за опера. Отиваме на Друри Лейн.

Бях очаквал някоя лека оперета или нещо подобно, но вместо това се озовах на най-бездарното представление на Друри Лейн, защото театърът се беше нарекъл Кралски — и ако трябва да съм съвсем честен, даже не беше на Друри Лейн, а в края на Шафтсбъри авеню близо до гетото „Сейнт Джил“. Както ме беше посъветвал моят приятел, скрих добре портфейла си и бях взел със себе си здрав бастун.

След като се разположихме на местата си (бях си купил за три пенса един портокал от красивите млади жени, които ги продаваха сред публиката, и го дъвчех, докато чакахме), моят приятел тихо каза:

— Смятайте се за късметлия, че не се наложи да ме придружавате в хазартните бърлоги или в бардаците. Или в лудницата — още едно място, което принц Франц с удоволствие е посещавал, доколкото разбрах. Но никъде не е ходил повече от веднъж. Никъде, освен...

Оркестърът засвири и завесата се вдигна. Моят приятел замълча.

Представлението беше добро, макар и странно: изиграха се три пиеси в едно действие. Между пиесите пееха скечове. Мъжът в главните роли беше висок, апатичен и с хубав глас; водещата актриса беше елегантна и гласът ѝ изпълваше целия театър; сатирикът се справяше добре с речитативите.

Първата пиеса беше комедия на объркани самоличности: главният герой играеше двама еднояйчни близнаци, които никога не се бяха виждали, но след поредица от комични приключения успяха да се сгодят за една и съща девойка — която, много смешно, си мислеше, че е сгодена само за един младеж. Вратите се отваряха и затваряха, докато актьорът преминаваше от едната самоличност в другата.

Втората пиеса представляваше сърцераздирателна драма за момиченце сираче, което гладуваше и босо на снега продаваше оранжерийни теменужки — в крайна сметка баба му го позна и се закле, че то е бебето, откраднато преди десет години от бандити, и замръзналото ангелче изпусна последното си дихание. Трябва да призная, че неведнъж се наложи да попивам очите си с лепената си кърпичка.

Представлението завърши с приповдигнат исторически разказ: цялата трупа игра мъжете и жените от едно село на брега на океана, седемстотин години преди нашето време. Видяха как в далечината от океана се надигат същества. Героят радостно обяви пред съеляните

си, че това са Старите, чието идване е било предречено, че се връщат при нас от Р'лиех и от мрачната Каркоза, и от равнините на Ленг, където са спали или чакали, или прекарвали времето на смъртта си. Сатирикът отбеляза, че селяните май са яли прекалено много пайове и са пили прекалено много бира, така че си въобразяват съществата. Солиден джентълмен, който играеше жреца на римския бог, пък заяви, че съществата в океана са чудовища и демони и трябва да бъдат унищожени.

В кулминацията героят преби жреца до смърт със собствения му жезъл и се приготви да Ги посрещне, когато дойдат. Героинята изпя натрапчива ария и в удивителна игра на светлини и сенки ние сякаш видяхме Техните сенки по небето в дъното на сцената: самата кралица на Албион и Черния от Египет (с почти човешка форма), последвани от Древния козел, Бащата на хилядата, Императора на Китай и цар Неотговорим, и Този, който президентства Новия свят, и Бялата дама на Антарктическата крепост, и другите. И докато всяка сянка прекосяваше сцената или се появяваше на нея, от всички гърла в публиката се разнесе мощно „Хузахт“, докато накрая самият въздух завибрира. Луната изгря на сценичното небе и в зенита си, като последно театрално вълшебство, бледожълтият ѝ цвят, както е в старите предания, се превърна в успокояващото кървавочервено на светилото, което грее над главите ни днес.

Актьорите се поклониха и завесата се спусна, но овациите и аплодисментите ги изкараха отново, след което завесата се спусна за последно и представлението свърши.

— Е — каза моят приятел, — как ти се стори?

— Доста добре — отвърнах с изтръпнали от ръкопляскане ръце.

— Браво — усмихна се той. — Да отидем зад кулисите.

Излязохме и поехме по алеята около театъра до една врата, където някаква слаба жена с огромна бенка на бузата плетеше усърдно. Моят приятел ѝ показа визитката си, и тя ни упъти по стълбището към малката гримьорна.

Газени лампи и свещи мъждукаха пред пукнати огледала, а мъжете и жените сваляха грима и костюмите си, без да спазват йерархия или полово разделение. Извърнах поглед. Моят приятел не изглеждаше обезпокоен.

— Мога ли да говоря с господин Вернет? — попита той на висок глас.

Млада жена, която в първата пиеса игра най-добрата приятелка на главната героиня и сочната дъщеря на ханджийката в последната пиеса, ни насочи към дъното на помещението и извика:

— Шери! Шери Вернет!

Младият мъж, който се изправи, беше кльоцав; не толкова красив, колкото изглеждаше на сцената. Погледна ни въпросително.

— Не мисля, че съм имал удоволствието...

— Аз съм Хенри Камбърли — повлечено се представи моят приятел. — Сигурно сте чували за мен.

— Трябва да призная, че не съм имал тази привилегия — отвърна Вернет.

Моят приятел подаде на актьора гравирана визитка. Мъжът я огледа с неподправен интерес.

— Театрален продуцент? От Новия свят? Леле, леле. А вие сте?... — и ми се усмихна.

— Това е моят приятел господин Себастиан. Той не е от бранша.

Измърморих нещо от рода колко ми е харесало представлението и се ръкувах с актьора.

Моят приятел попита:

— Някога били ли сте в Новия свят?

— Още не съм имал тази чест — призна Вернет, — макар това винаги да е било най-съкровената ми мечта.

— Е, приятелю — каза моят приятел с небрежната фамилиарност на Новия свят. — Мечтата ви може да се сбъдне. Досега не бях гледал нещо като последната пиеса. Вие ли я написахте?

— Уви, не. Сценаристът е мой приятел. Но аз изобретих механизма за светлините и сенките. Няма да намерите по-добър по сегашните сцени.

— Бихте ли ми казали името на сценариста? Възможно е да покания и този ваш приятел.

Вернет поклати глава.

— Боя се, че това не е възможно. Той е човек с професия и не желае да се разгласява връзката му със сцената.

— Разбирам. — Моят приятел извади от джоба си лула и я сложи в устата си. Опипа джобовете си. — Много съжалявам. Май съм си

забравил кесията с тютюна.

— Аз пуша ситно нарязан силен черен — каза актьорът, — но ако не възразявате...

— В никакъв случай! — добродушно възкликна моят приятел. — Аз самият пуша ситно нарязан силен. — И напълни лулата си с тютюна на актьора. Дватама запушиха заедно, докато моят приятел описваше намеренията си за представление, което щяло да обикаля градовете на Новия свят от остров Манхатън чак до най-отдалечените кътчета на континента в далечния юг. Първото действие щяло да бъде последната от днешните пиеси. В останалата част сигурно щяло да се разказва за владичеството на Старите над човечеството и неговите богове, а може би и за това какво би станало, ако хората си нямаха кралските фамилии, които да се грижат за тях — един свят на варварство и мрак... — Но вашият мистериозен човек с професия трябва да е автор на пиесата и само той би могъл да реши как ще се развие — вметна моят приятел. — Нашата драма ще бъде негова. Гарантирам ви обаче публика, каквато не сте си и представяли, както и значителен дял от продажбите на билетите. Да кажем петдесет процента!

— Това е изключително вълнуващо — възкликна Вернет. — Надявам се да не се окаже хашиш в лулата!

— В никакъв случай, сър. — Моят приятел изпуфка с лулата си и се засмя на шегата. — Елате утре сутринта след закуска, да речем в десет, в апартамента ми на Бейкър стрийт заедно с вашия автор. Договорите ви ще са готови.

При тези думи актьорът се покачи на стола и плесна с ръце, за да призове за тишина.

— Дами и господа, трябва да направя едно съобщение. — Плътният му глас завладя стаята. — Този джентълмен е Хенри Камбърли, театрален продуцент, който предлага да ни отведе отвъд Атлантическия океан към слава и богатство.

Чуха се аплодисменти и сатирикът се обади:

— Е, поне ще хапнем нещо друго, освен херинга и кисело зеле — и трупата се разсмя.

И сподирени от техните усмивки, ние излязохме от театъра и поехме из потъналите в мъгла улици.

— Скъпи приятелю — казах аз, — каквото и да имахте предвид...

— Нито дума повече — прекъсна ме моят приятел. — В този град има много уши.

И не продумахме нито дума, докато намерихме такси и се качихме в него. Каретата трополеше по Чаринг Крос Роуд.

И дори тогава, преди каже каквото и да било, моят приятел извади лулата от устата си и изпразни недопушеното ѝ съдържание в малка кутия. Затвори я с капак и я пхна в джоба си.

— Ето. Намерих високия мъж. Ако не съм прав, да ми викат холандец. Сега просто ще се надяваме, че алчността и любопитството на Куция доктор ще се окажат достатъчно силни, за да го доведат при нас утре сутринта.

— Куция доктор ли?

Моят приятел изсумтя.

— Така го наричам. Беше очевидно от стъпките по пода и още повече, когато видяхме тялото на принца, че онази нощ в стаята е имало двама мъже: единият висок, с който, ако не греша, се запознахме току-що, и по-нисък и накуцващ, който е изкормил принца с професионално лекарско умение.

— Лекар ли?

— Да. Не ми е приятно да го кажа, но опитът ми говори, че когато този доктор си ляга, е далеч по-ужасно и тъмно създание от най-страшния главорез. Спомнете си Хъстън, който потапяше жертвите си във вана с киселина, Кембъл, който донесе прокрустовото ложе в Ийлинг... — и продължи в същия дух до края на пътуването ни.

Каретата спря до тротоара.

— Лира и десет пенса — каза кочияшът. Моят приятел му хвърли цял флорин. Той го улови и го сложи под опърпания си цилиндър. — Задължен съм ви — извика и конят изтрополи в мъглата.

Приближихме се към нашата врата. Докато отключвах, моят приятел отбеляза:

— Странно. Кочияшът подмина онзи човек на ъгъла.

— Всички го правят, когато настъпва краят на смяната — изтъкнах.

— Така е — съгласи се моят приятел.

Тази нощ сънувах сенки, огромни сенки, които закриваха слънцето, и отчаяно крещях към тях, но те не ме чуваха.

5. КОЖАТА И ЯМАТА

Тази година посрещнете пролетта — с пролетна походка! Джакс. Ботуши, обувки и туристически патъци. Пощадете ходилата си! Токчетата са нашият специалитет. Джакс. И не пропускайте да посетите нашия нов магазин за дрехи и аксесоари в Ийст Енд — в него ще намерите всякакви вечерни облекла, шапки, модни аксесоари, бастуни и пр. Джакс на Пикадили. Всичко е в пролетта!

Инспектор Лестрейд пристигна пръв.

— Разположихте ли хората си по улицата? — попита моят приятел.

— Да — отвърна Лестрейд. — С изричната заповед да пропускат всички влизащи, но да задържат всеки, който се опитва да излезе.

— Взехте ли си белезниците?

Вместо отговор Лестрейд си бръкна в джоба и мрачно раздрънка чифт белезници.

— А сега, сър — каза той, — докато чакаме, имате ли нещо против да ми кажете какво чакаме?

Моят приятел си извади лулата от джоба. Не я сложи в устата си, а на масата пред себе си. След което извади кутията от предишната вечер и епруветката от стаята в Шордич.

— Ето — последният пирон в ковчега на маестро Вернет, както се надявам, че ще успея да докажа. — Той замълча. След това извади джобния си часовник и го постави внимателно на масата. — Разполагаме с няколко минути, преди да дойдат. — Обърна се към мен. — Какво знаете за реставрационистите?

— Съвсем нищо — признах.

Лестрейд се изкашля.

— Ако имате предвид това, което си мисля, че имате, може би ще е по-добре да спрем дотук. Достатъчно.

— Твърде късно е — заяви моят приятел. — Защото има хора, които не вярват, че идването на Старите е толкова добро нещо, колкото всички ние сме убедени, че е. Тъй като до един са анархисти, те искат да видят реставрацията на стария режим — човечество, което управлява собствената си съдба.

— Не искам да чувам и дума повече от тези провокации — възмути се Лестрейд. — Държа да ви предупредя.

— Аз пък държа да ви предупредя да не сте такъв кон с капаци — каза моят приятел. — Защото именно реставрационистите са убили принц Франц Драко. Те убиват в безплодните си опити да принудят нашите господари да ни изоставят сами в мрака. Принцът е бил убит от *rache* — това е древна дума за ловджийско куче, инспекторе, както щяхте да разберете, ако бяхте погледнали в речника. Освен това означава „отмъщение“. И ловецът е оставил подписа си на тапетите в стаята, където е било извършено убийството, както художникът подписва платното си. Но не той е убиецът на принца.

— Куция доктор! — възкликнах аз.

— Много добре. Онази вечер там е имало висок мъж — разбрах, че е висок, защото думата е била написана на нивото на очите. Пушил е лула — пепелта и недопушеният тютюн стояха неизгорели в камината, и освен това е изтръскал лулата о полицата с лекота, нещо, което не би било обичайно за по-нисък мъж. Тютюнът беше рядък сорт, ситно нарязан. Повечето стъпки из стаята бяха заличени от вашите хора, само зад вратата и под прозореца имаше няколко ясни отпечатъка. Някой е причаквал там: по-нисък мъж, ако се съди по стъпката му, който се е опирал основно на десния си крак. На пътеката намерих няколко ясни отпечатъка, а различният цвят на калта по стъргалото ми даде допълнителна информация: висок мъж, придружил принца в онази стая и по-късно е излязъл. В стаята ги е причаквал мъжът, който така впечатляващо е нарязал принца...

Лестрейд издаде притеснен звук, който така и не се превърна в дума.

— В продължение на доста дни възстановявах придвижването на негово височество. Бродих из игрални бърлоги, бардаци и кръчми, и лудници, търсейки пушача на лула и неговия приятел. Пробивът

настъпи едва когато се сетих да проверя бохемските вестници, които бе възможно да са отразили последните занимания на принца, и в тях открих, че миналия месец в Прага е гостувала английска театрална труппа, която е играла там пред принц Драко...

— Боже Господи! — възкликнах. — Значи този Шери Вернет...

— Да, реставрационист е. Точно така.

Тъкмо клатех глава, впечатлен от интелигентността и наблюдателските умения на моя приятел, когато на вратата се почука.

— Това е обектът ни — предупреди ни моят приятел. — Внимавайте!

Лестрейд бръкна дълбоко в джоба си, където не се съмнявах, че си държи пистолета. Той преглътна нервно.

Моят приятел извика:

— Заповядайте!

Вратата се отвори.

Не беше нито Вернет, нито Куция доктор. Беше един от младите араби на улицата, които припечелваха по нещо, като изпълняваха дребни задачи за моя приятел — в служба на господата Уличен и Съгледвач, както казвахме, когато бяхме млади.

— Господа — поде младежът. — Има ли тук господин Хенри Камбърли? Един джентълмен ме помоли да му предам бележка.

— Аз съм — каза моят приятел. — И за шест пенса какво можете да ми кажете за джентълмена, който ви даде бележката?

Младежът, който заяви, че името му било Уигинс, захапа монетата, преди да я скрие в джобовете си, след което описа човека, дал му бележката, като висок и тъмнокос, освен това пушел лула.

Запазих бележката и си позволявам волността да я предам.

Уважаеми сър,

Не се обръщам към вас като Хенри Камбърли, защото това е име, върху което нямате право. Удивен съм, че не се представихте със собственото си, защото то е хубаво и ви прави чест. Чел съм някои от вашите статии, когато съм имал възможността да се сдобия с тях. Всъщност преди две години с вас имахме доста плодотворна кореспонденция

относно специфичните теоретични аномалии в статията ви за динамиката на астероидите.

Вчерашното ви посещение ме развесели. Няколко полезни съвета, които биха ви спестили време за в бъдеще в професията, която сте избрали. Първо, възможно е пушачът да има в джоба си чисто нова и неизползвана лула и да няма тютюн, но е изключително малко вероятно... или поне толкова малко вероятно, колкото театрален продуцент без никаква представа за обичайните хонорари по време на едно турне, но придружен от мълчалив бивш офицер (Афганистан, ако не се лъжа). По случайност бяхте прав, че улиците в Лондон имат уши, и сигурно ще ви е полезно за в бъдеще да не вземате първото такси, което ви се изпречи пред погледа. Кочияшите също имат уши, когато решат да ги използват. Определено сте прав в едно от предположенията си: аз бях този, който подмами чудовището получовек в онази стая в Шордич.

Ако това ще ви донесе някакво успокоение, като разбрах естеството на представата му за развлечения, му казах, че съм му осигурил момиче, отвлечено от един манастир в Корнуол, което през живота си не е виждало мъж и което само при едно негово докосване и вида на лицето му ще изпадне в съвършена лудост.

Ако имаше такова момиче, той щеше да пирува с нейната лудост, докато я обладава като човек, изсмукващ месестата част на зряла праскова, който не оставя нищо друго, освен кожицата и костилката. Виждам съм ги да го правят. Виждам съм ги да вършат и много по-лоши неща. И това не е цената, която плащаме за мира и просперитета. Прекалено висока е тази цена.

Добрият доктор — който споделя същите схващания като мен и който всъщност написа сценария за малкото ни представление, защото има известни умения, които се нравят на тълпата — ни чакаше с ножовете си.

Изпращам ви тази бележка не като подкана за преследване, защото нас вече ни няма, мен и уважавания доктор, и няма да ни намерите, а за да ви кажа, че ми беше

приятно, пък макар и за малко, да имам достоен противник. По-достоен от нечовешките създания отвъд ямата.

Боя се, че „Крайбрежните актьори“ ще трябва да си намерят нов водач.

Няма да се подпиша като Вернет и докато преследването не свърши и светът не се възроди, ще ви моля да си мислите за мен просто като за

Rache

Инспектор Лестрейд излетя от стаята, крещейки на хората си. Младият Уигинс ги отведе до мястото, където мъжът му беше дал бележката, като че ли актьорът Вернет щеше да чака там с лула в устата. Двамата с моя приятел ги проследихме с поглед от прозореца и поклатихме глави.

— Ще спрат и ще претърсят всички влакове, напускащи Лондон, всички кораби, пътуващи от Албиона за Европа и Новия свят, търсейки висок мъж и придружителя му — по-дребен, набит лекар с леко накуцване — каза моят приятел. — Ще затворят пристанищата. Всички пътища за излизане от страната ще бъдат блокирани.

— И мислите ли, че ще успеят да ги заловят?

Моят приятел поклати глава.

— Възможно е да греша, но бих се обзаложил, че той и другарят му в момента са на не повече от миля от гетото „Сейнт Джил“, където полицаите влизат само по десетина наведнъж. И ще се крият там, докато суматохата не утихне. След което ще се захванат отново за работа.

— Кое ви кара да мислите така?

— Това, че щях да постъпя точно така, ако бях на тяхно място — отвърна моят приятел. — Между другото, трябва да изгорите тази бележка.

Аз се намръщих.

— Но тя е доказателство.

— Противодържавни бръщолевеници — изкриви устни моят приятел.

И трябваше да я изгоря. Всъщност, когато Лестрейд се върна, му казах, че съм я изгорил, и той ме поздрави за разумната ми постъпка. Лестрейд запази работата си, а принц Алберт написа на моя приятел

писмо, с което го поздравяваше за неговата дедукция, но същевременно изразяваше съжаление, че престъпникът още е на свобода.

Още не са заловили Шери Вернет или каквото му е там името, нито пък намериха никакви следи от съучастника му в убийството, хипотетично идентифициран като бивш военен хирург на име Джон (или Джеймс) Уотсън. Любопитно е, че той също е бил в Афганистан. Чудя се дали сме се срещали.

Докоснатото ми от кралицата рамо продължава да се подобрява, мускулите се възстановяват и се лекуват. Скоро отново ще мога да стрелям точно.

Една нощ преди няколко месеца бяхме сами и аз попитах моя приятел дали си спомня кореспонденцията, за която споменавах в бележката мъжът, подписал се като *Rache*. Той отвърна, че я помнел добре и че Сигерсон (защото тогава актьорът се бил нарекъл така, твърдейки, че е исландец) бил вдъхновен от едно уравнение на моя приятел, което навеждало на доста безумни теории за връзката между масата, енергията и хипотетичната скорост на светлината.

— Глупости, разбира се — добави моят приятел, без да се усмихва. — Но въпреки това вдъхновени и опасни глупости.

Накрая дворецът изпрати послание, че кралицата е доволна от свършената от моя приятел работа и че случаят е закрит.

Аз обаче се съмнявам, че моят приятел ще остави така нещата; това няма да свърши, докато единият не убие другия.

Запазих бележката. С преразказа на тези събития казах неща, които не биваше да бъдат казвани. Ако бях разумен човек, щях да изгоря всички тези страници, но пък, както ме научи моят приятел, дори пепелта може да издаде тайните им. Вместо това оставям тези страници в сейфа в банката ми с инструкции да бъде отворен дълго след смъртта на всички живи днес. Въпреки това в светлината на скорошните събития в Русия се боя, че този ден може да настъпи по-бързо, отколкото някой си представя.

С. М., майор (о.з.)
Бейкър стрийт,
Лондон, Нови Албион, 1881

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.